

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautóza szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-só emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélégydíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségben, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 41 sz.), Oppellik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Földutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitási sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.
kilencz óra 9 „ „ „
félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“
szerkesztősége.

Bécsi levél.

Bécs, máj. 4. 1873.

T. szerkesztő ur! Utóbbi levelem óta, melyben a világkiállítási tér egyes részeit igyekeztem vázolni, nagyon nevezetes dolgok történtek a világkiállítást illetőleg. Már a lapokból tudni fogja azt, hogy a kiállítás hivatalosan megnyitott s azt is, hogy micsoda formalitásokkal. Ez ember nem lehet mindenütt — még ha úgy akarja is. Tárcaimban volt a világkiállítási tér nagymogulja (b. Schwarzen) által adott talizmán, melynek bűverejével bárhova behatolhattam, mit a kapukat körülálló tömeg irigyelni látszott. Bizony pedig nem nagy multság várokozik itt arra, ki otthon csak a legesekelebb comoditáshoz is hozzáférhet; mert itt módjában lehet annak a rongyos néhány ötletnek lefizetése után — lábát tönkre tenni, s a nagy bámulásban fejfájásra tenni szert. Tehát most a megnyitás után 3-ik napon újból besiettem a térre. Már most nem Bécs, nem Ausztria s nem is csak Európa, de az egész művelt világ érdeke összpontosul itt; — de lássunk komolyabb munkához. Ha jól emlékezem, utóbbi levelemben alig szóltam valamit a gépcsarnokról, pedig megérdemli.

A gépcsarnokról! Meglepő, hogy ezzel a világkiállítási tér látogatóit nem igen tördönek; kevesen dicsekedhetnek ugyan azzal, hogy azt, bár csak egyszer is látták. A nagy közönséget ugyanis elbűbíti azzal, hogy a nagy rotundában Strauss, még pedig az öreg János fog hangversenyt rendezni, s mindenki oda tódul, hogy aztán meggyőződést szerezzen magának a felől, mikép a sok kalapálás, rakosgatás, felállítás stb. zaja közt (a mi a megnyitás daczára még mindig foly, képes kiállítási lapjaink úgy szólván csak eszményképét adván a köröndnek s nem annak a mily állapotban az most van) bizony még török vagy muszka zenével sem lehetne reussirozni. Tehát vissza a gépcsarnokhoz.

100,000-re teszik a jelenleg Bécsben időző idegenek számát (a várt számarányhoz képest ez nem igen sok), azon sok ezer és ezer közt, kik a nagy kiállítási csarnokba egyik osztálytól a másikig csodálva és bámulva haladnak, a legnagyobb rész elhagyja a tért a nélkül, hogy még csak sejtelmé is lett volna a felől, hogy mi minden van oda hátra ama Duna felé fekvő irtóztatóan nagy épületben felhalmozva, a mely különben elég tapintatosan a legkülönbözőbb alaku pavilonok hármassora által majdnem tökéletesen el van fűdve.

Igaz ugyan, hogy itt sincs minden még a maga helyén s a középhajóban felállított gépek még nem mozognak; de már most meglehetősen biztos-sággal lehet következtetni a felállítandók nagyszorúságára; hogy fog mindaz kinézni, ha majd eme száz meg száz kerék mozgásba hozza, a különbnél különbnél géppalkotások vaskarjait. Mindenekelőtt a gépcsarnok keleti végét tekintem meg; még a

bemenő kaput is gőzmozdonyok és waggonok állják körül felállításukra várakozva. E helyt van kijelölve Orosz- és Magyarországiok számára a barátságos együttlétre a hely, de itt még igen kevés van felállítva. Aztán következik Ausztria, mely a világhírű bécsi Sigl cég által van képviselve; e cég szolgáltatja a transmissiókat (a felállítandó gépek mozgásba hozatalára) az egész gépcsarnok számára. Szépen kidolgozott gőzmozdonyokat s több egyébféle gépeket is állított fel, melyek egybeállításán most is dolgoznak. Az állam-vaspálya-társaság, a déli vasúttársaság, a bécsi waggon építő társulat javított constructiójú waggonokat, (közülük egyet, mely egy emeletes) állítottak ki. A prágai gépgyár részvénytársulat szintén jól van képviselve. Knausz (bécsi cég) a legkülönbözőbb tűzoltó készülékeket állítja ki. Németország a legkülönbözőbb gépeket állítja ki, így gőzmozdonyokat, locomobileokat, műszerkészítő gépeket, furó- és szövőgépeket, kocsikat, tűzfecskendőket, óriási üstöket állított ki; egy óriási gőzhámor áll toronyszerű oszlopoktól tartva, a közép hajóban a közép kapuzat közelében, maga a kalapács 300 mázsát, az egész 18,000 mázsát nyom, könyvnyomó gépek (sajtók) a legkülönbözőbb konstrukciókban, végnélküli papírra való nyomtatásra készítve; röviden a legóriásibb gőzgépszörnyről le egészen a hévmérőig, a tűg, minden gyári termény képviselve van itt. — Svéd és Norvégországiok, Németalföld még semmi nevezetést ki nem állítottak. Belgium főképp rendkívüli terjű szivattyú és gőzhajtó-gépei által tűnik ki. Olaszország fonógépeket s egy rakás segédgépet állít ki. Svájc különösen a gépszakban állított ki. Franciaország kiállítandó holmijain felállításával erősen megköszönt; két a Marion rendszer szerint szerkesztett gyorssajtó, utozaseprő gép, vízvezető csövek . . . , egy pár gázkandelaber, — voilà tout a mit eddig kiállított. Angli a egy rakás közműipar készítő gépet, egy szivattyúgépeket, gőzdarukat, gőztől hajtott utozakövezet egyenítő vashengereket, fűrészt és fűző gépeket, gőz tüzi fecskendőket, furó, szövő, fonó (stb. stb. végnélküli) gépeket állított ki. Amerika még csak most rakodik ki. S most kedves olvasó! a komoly körültekintés után visszatérhetünk a nagy iparparlota előtti térre, hol a legkülönbözőbb idiomákban hall az ember beszélni, még olyan nyelveken is, melyekre még sem Ahn sem Ollendorf de még Toussaint-Langenscheidt urak sem alkalmazták rendszerüket. S bár a legkülönbözőbb nyelveken hallunk beszélni, mindazáltal mi idegent sem lelünk ez idegen népiségek (törökök, japánok és hindosztanok) megtekintésekor, miután az ő külsőjükön is végig simulva elhaladt az európai civilizáció s tudvalevőleg a szabók művészete épen a létező különbségek elenyészésében áll. Az ethnographus csak kissé kiáltóbb pofacsontjaikról, a börszin sötétebb árnyalatáról rettenetes pofaszakállakban találhatott némi támpontokat népisemai elkülönítésekre. Végtagasztatom az, hogy mind e különböző nemzetek a franczia nyelvet inkább beszélik, mint bármely más európai nyelvet.

Három kivétellel találtam e szabály alól, az egyikre a magyar pusztai csárdában, a másikra a svájci czukrárdában s a harmadikra az orosz krimában (a mi elmagyarosított korcsománk.) A magyar csárda, mely az egyedül valódi gulyás megtalálási helye gyanánt híreszteltek ki, elegans nádfonadékkal fűdött, s egy földemelkedésen fekszik; talán az egyetlen soi disans pusztai csárda ez, mely dombról néz alá. Belseje egész modern vendéglői kinézetet mutat. A pinczerek ugyan, ha szépen kérjük, beszélnek a valódi pacsirtamezei (Bécs, lerchenfeldi) dialektusban is, de a francziának nyomára sem akadhatni náluk s inkább török

rontják a mi drága hazai nyelvünket. Egy palack u. n. magyarítit ittam meg itt, mely istenesen meg volt keresztelve, s melynek busásan megvették az árát, egy o. é. forintban. No de mit nem áldoz az ember a hazai emlékek felelevenítéseért. A magyar csárda mellett fekszik a liesingi sörsarnok, melybe be nem léptem, árai — melyek által csakhamar hiressé vált, — kellő borzongást keltvén bennem.

A svéd buffet még nincs készen s a montenis-i alagutát utazó kapu az olasz kiállításnak nem igen hívogatólag tekintvén felém, inkább a svájci czukrárdába siettem, hol a szövegébeli erőnyes nő szépségek mintaképei szolgáltak fel meglehetősen drága nemzeti öltözetben. E szűzies szépségek, — melyek egy némelyike álléptt már az ifjuság Rubikonján — annyira bizalmatlanok vendégeik iránt, hogy míg egyik kezükkel felszolgálnak, a másikat már felnyújtják a szolgálatot nyálánságok áráért. Az orosz krima főstött gerendákból összerovátkolt házikó, meglehetősen látogatott helyiség s kék zubbonyokba bujtatott sörhordó ifjczok szolgáltatták a svechatit és liesingit a szomjazóknak; de úgy látszik a közönség nem viseltetik nagy bizalommal az oroszok konyha mesterségük iránt, mert az étel hordásra rendelt pinczerek, tétlenül támaszták az oszlopokat. Oly sok naplopót alig lehet egy helyt valahol együtt látni, mint épen a világkiállítási téren; önként értetődik, hogy ezalatt egyáltalán nem akarom a kiállítást látogató vendégeket értetni, hanem igenis ama pár száz liberális egyént, ki foglalkozásra vár s még eddig alig talált egy pár emberre, kit karikás széken tova gördíthessen; úgy szintén ama leánykák is amott, pénzértájukkal oldalukon hiába várják, hogy az általuk bérbe adott vasszékekre valaki ráüljön.

A rotundát is a fentebb említett okokból elcsábítva a legnagyobb újság vállalat (tudvalevőleg a mi kedves Nájé frajékn) hirdetései által sokan látogatják, bár a berendezési munkálatok még javában folynak. S most kedves olvasom mielőtt végezetül még a török osztályról valamit mondanék, egy valóságos kinézert mutatok be neked teljes nemzeti öltözetben, hosszan lecsüngő czopf-fal — mindenestre igen tekintélyes és természetes jelenség. De oh kiábrándulás! munkához fog a khinai, mint minden más keresztény ember, hogy ládái tartalmát kirakosgassa s az illúzió eltűnik, mert levétvén tarka-barka felső öltönyt s füleire huzván hegyes háló sipka formáját, pantoflikba dugván lábait, bugyugójában hátulról úgy néz ki, mint valami gyümölcsárúsné s engem ugysse! ha előbb nem tudtuk volna meg, most bizonyára meg nem tudhatnók, hogy fiu-e vagy leány; sima szakáll és bajusztalan arcáról s kopasz fejről nem lehetvén biztos ítélletet hozni nemet illetőleg S most jer velem olvasom! a sörös osztályba, hová ha velem belépsz, valami nagy fűszerárú boltba vélsz lenni; a legkülönbözőbb illatok fogadnak már a keleti osztályokhoz való közeledésünkkor, de legerősebbé válik ez a török osztály közelében. Ott hol a félhold uralma kezdetét veszi, hol a keleti titkai tárnak fel előttünk, ott azon emberek fennhatósága kezdődik, kik az ég minden gyönyöreiben már itt e földön részesülnek S e helyt csakugyan fűszerárú boltban vélünk lenni, feltoronyosult jó magasra állanak itt üveg- és porcellán edényekben, flakonokban a legkülönbözőbb fű- és illatszerek; azon lel-ek (essenciák), melyek a si-rahi rózsá illatát terjesztik maguk körül; azon nemmes anyagok, melyek a biblia tanulmányozásának oly nagy fejtlésre adnak okot, mint a mirha, ámbra, narde; egyszóval Arabia illatszerai, melyekből egy csöppnyi elég arra, hogy egész szobasorok teljenek be illatjukkal. Még egy haremét óhajtottam volna, szerény gyaur halandó létemre látni s ime találtam is egy . . . ü z e m e t, a tunisi aknát. A tu-

nisi osztályban ugyan sátorserű menyezett alatt egy valóságos három táruit élénk, tucatznyi kényelmellen székek, egy néhány dívánál s kicsiny keleties ablakaival, közbül egy asztal a nargyiléval, a butorok selyem átszőtt anyagokkal bevonvák. Talán egy bécsi börzekirály megveszi majd az egészet, valami ballet delnő számára. Ezúttal kedves olvasó Isten velünk!

A m. kir. belügyminiszter Fogarasz vidék közönségéhez f. év. ápril hó 27-kén 15.168 sz. a. a következő rendeletet intézte:

A f. év és hó 8-án és 9-én tartott bizottsági közgyűlésről szóló, ugyan e hó 22-én 45 sz. alatt kelt jelentéssel hozzám felterjesztett jegyzőkönyv felülvizsgálása folytán méltó megbotránkozással értesültem a jegyzőkönyv 30 és 38. pontjai alatt foglalt azon határozatokról, melyek szerint Demsusian bizottsági tag indítványának elfogadása folytán az mondott ki, hogy a törvényhatóság a jelenlegi pesti országgyűlésen magát képviselne nem tekinti, tekinteti nem akarja, — a már fogatatosított képviselő-választásokat törvényeseknek el nem ismeri s tiltakozik azokból jövőre vonható bármennyű következtetések ellen; mely szerint továbbá a törvényhatósági pécseányomók tárgyában mult évi oct. hó 24-én 34.340 sz. a. kibocsátott belügyminiszteri rendelet önkényesnek, erőszakosnak, a törvényhatóság önkormányzatára nézve sérelmesnek és az 1868 évi XLIV. t. cz. valamint az 1870. XLII. t. cz. 61 §-ba ütközőnek mondatott ki, s annak megjegyzése mellett, hogy ebbeli sérelmének orvoslását a törvényhatóság szerencsésebb időre tartja fenn, ezen rendelet ellen szintén óvás jelentett ki.

Ezen határozatok a mellett, hogy az ország alkotmányát sértik, és a törvényes felsőbbtség iránti köteles tiszteletéről való megfélekedezéssől tanuszkodnak, a törvénytelenesség bélyegét is olyannyira magukon hordják, hogy azokat lehetetlen komolyan nem rosszallanom.

Nevezetesen a törvényhatóságoknak az országgyűlésen való képviseltetésére és a fogatatosított képviselő-választások érvényességéről vonatkozólag az első pont alatt foglalt nyilatkozat törvényellenes és énnél fogva semmis, mert a képviseltetés módja és az egyes képviselőválasztások érvényessége feletti intézkedés és határozathozatal az 1848-ik évi V., valamint az ugyanazon évi kolozsvári II. t. cz. értelmében a törvényhozó testületet, illetőleg képviselőházat illeti, s miután a képviselőház a fogaraszvidéki képviselőválasztások érvényessége feletti véglegesen határozott, ezeknek érvényessége vagy érvénytelensége most már kérdésbe egyáltalában nem jöhet, annyival kevésbé képezheti pedig közgyűlési vita s határozat tárgyát, minthogy a közgyűlést az 1870. XLII. t. cz. ilyen hatáskörrel csak azon esetre ruházta fel, ha a törvényhozáshoz kérvénnyel járulni kíván.

A mi az ugyanazon pont alatt Erdély önállóságára és az ugynevezett nemzeti program határozványaira való hivatkozást illeti, a mennyiben ezen vonatkozások Erdélynek Magyarországgal létrejött egyesülését támadják meg, ezen nyilatkozatot is törvényellenes- és semmisnek jelentem ki, mert Erdélynek Magyarországgal egyesülése az 1868. évi XLIII. t. cz. által szentesítve lévén, e kérdés közgyűlési vita és tanácskozás tárgyát szintén nem képezheti.

Törvényen nem alapszik, sőt egyenesen törvénybe ütközik a törvényhatósági pécseányomók kérdésére vonatkozó határozat indoklása is, mely szerint a törvényhatóság hivatalos nyelvűül a román nyelv tekintetik, s melyszerint az e kérdés-

ben kelt 34,340—1872. számú belügyminiszteri rendelet az 1868. évi XLVI, valamint az 1870. évi XLII. törvénycikk 61-ik §-ába ütköznek mondatik ki, — mert a nemzetiségi egyenjogúság tárgyában kelt 1868. XLIV. t. cz. 1. §-a értelmében az ottani s a törvényhatóságok hivatalos nyelve a magyar, a törvényhatósági pecsétnyomók kivétel nélkül csak a magyar körirattal láthatók el annyival is inkább, mert a fentebbiekkel szemben a törvény 61. §-ára való hivatkozás merőben téves, minthogy e szakasz csak a szolgabírák által használandó külön pecsétről szól.

Ezek szerint tehát a fenn idézett határozatok a törvény világos rendelkezésével és a törvényhatóságnak törvényben körvonalozott hatáskörével összeegyeztethetők nem lévén, ezen határozatokat mint törvényellenes megállapodásokat ezennel hatályon kívül helyezem és semmisnek nyilvánítom s meghagyom a közönségnek, hogy jövőben a törvény világos rendelkezésével homlokegyenest ellenkező hasonló kijelentések, illetőleg határozatoktól tartózkodjék.

Legujabb táviratok.

Bécs, május 5. A magyar delegáció a Skene-féle szerződés tárgyában a bizottság javaslatát Lónyay János ama módosítványával fogadta el, mely szerint a monopolium megszüntetése nem követeltetik föltétlenül, hanem azon óhaját fejezi ki a bizottság, hogy a mennyire lehet, a monopolium mellőztessék.

Bécs, máj. 5. Az osztrák delegáció elfogadta a tengerészeti budget ordinariátumát, valamint az extraordinariátumot is, melyben azonban a „Tegethoff” kazamata-hajó építésére előirányzott 564,000 forintnak a bizottmány által indítványozott törlése elvetelték.

Bécs, május 5. A szathmári püspök, dr. Sehlauch ma tette le a fogadalmi esküt ő Felsőge előtt; valamint Tóth Vilmos és gr. Viczay, mint tilkos tanácsosok ma tették le az esküt.

Prága, május 5. A Zboziban történt véres összedűközés tekintetében, mely a graganyosok és vidéki nép közt adta elő magát, — a vizsgáló bizottmány úgy ítélte, hogy az őjrjáratvezető szabályosan járt el, és jogosítva volt a fegyver használatára.

Róma, május 5. A kamra ülésében közli Lanza, hogy a kabinet megmarad hivatalában, minthogy a király nem fogadta el a lemondást, jelenlét továbbá, hogy a kormány a tarenti arsenál építésére vonatkozó tvjavaslatot és a budgettel összefüggésben lévő törvényjavaslatokat viszsza vonja.

Róma, május 5. A pápa 45 francia zarándokot fogadott. Vicomte Damas egy feliratot olvasott fel, melyre a pápa hosszas francia beszéddel válaszolt. Erre a zarándokok Antonelli bíbornokot látogatták meg.

Bánffy-Hunyad 1873. máj. 6.
Tekintetes szerkesztő ur!

A b.-hunyadi r. kath. hitfelekezet közérzülé-
tének adok kifejezést akkor, midőn jelen soraim-

nak becses lapjában közlésére a t. szerkesztő urat felkérni bátor vagyok. Ugyan is: a b.-hunyadi r. k. n. iskola — a mint e becses lapok hasábjain a múlt évben említve volt az 1872/73-ik iskolai év beálltára a népoktatási törvények követelményeinek megfelelő állapotba helyeztetett.

Tanszerei — a még ez idő szerint nélkülkülöz-
hetlenek — nem hiányoztak ugyan, de a termé-
szettan tanításához megkívántató szemléltetési esz-
közökben, melyek nélkül pedig a tanító nevezett
tantárgy tanításában vajmi kevés eredményt mutat-
hat föl, mégis hiányt szenvedtünk, s mivel isko-
lánk pénztára, az építkezés költségei miatt — tel-
jesen kiürült, nem vala más mód említett hiány ki-
egyenlítésére, mint a nmgu püspök ur atyai ke-
gyes segélyeért folyamodni, ki is atyai figyelmére
meltatva alólránt indokolt kérését, nem, késétt a
népiskolák számára „Batka” által összeállított
természettani eszközök megszerzéséhez kívánta-
tó 33 o. é. forintot kath. jellegű iskoláknak fő-
pásztori meleg szavak kíséretében megküldeni.
Mit midőn közudomásra hozni elodázhatalan kö-
telességemnek tartok, azon őszinte kebelből fakadt
hő kívánnal fejezek be, hogy az isteni gondvise-
lés még számos évekig éltesse a népnevelés szent
ügyének felvrágoztatásában fáradozó főtárho-
runkat!

Szánthó Mihály,
okleveles n. tanító.

Udvarhelyszék maj. 4-én 1873.

Vedd s olvasd.

A végén 100 d. arany jutalom díj kitűzve!!

Legelőször is üdvözlém a talpraesett — „re-
generatív eszme” szóról szóra igazat mondó egye-
nes lelkű íróját; s aztán áttérek kettős tárgyamra.

A langyos tavasz Zephír tünde szárnyain meg-
érkezvén, mi kellemesebb, mint a kertészetről írni;
mert bárki mit mondjon, ez mindig a legnemesebb,
élvezetesebb és hálásabb foglalkozások egyike. S mi
magasztos az ifju nemzedékkel ezt megismertetni s
kézenfogva veők megkedveltetni.

S mégis tagadhatlan, hogy [míg egyik köz-
ség, — vagy mit mondok — község — egész
kerület a gyümölcsészet, az ugynevezett faiskolák
által művelést létrehozni s csinosan beállítani tö-
rekedik: addig a más kerületben egészen, vagy
részben vajudik, sőt plane egy iskolatanácsgyűlés-
ben, bizonyos derék dultó által, nem mondom rossz
akaratból, hanem tán szükismeret miatt, odább
odátálk s maradja régi.

Távol legyen a szándék, hogy valakit itt sér-
tenj, vagy valakinek hizelegni akarnék; mert az első
nem természetem, — a másakra pedig semmi szük-
ségem, csak is a jó ügyhöz tapasztalat után, ha por-
szemmel is, de járulni szeretek.

Allításom igazsága két külön kerületbeni
dultó — csak is ez ügybeni homlok egyenest el-
lenkező eljárásából kiyláglék; t. i. szükünk hegy-
alj-járási derék dultója Török G. ur komolyan át-
értve, e vidéken a gyümölcstermelésre a clima igen
igen kedvező voltát, hivatalából kifolyólag még
márt első felében szoros kötelességévé tové já-
rásában a községeknek a faiskola mulhatlan beállí-
tását, s ezt a többek közt alig veszi kezéhez Zete-
lakán az 1792-ik év óta a királybírák közt volt 7-
ik, de a restauratio után már csak főbíró Szabó
Gergely — a lelkeséssel vállaltva rögtön helyről
kezd gondoskodni, s daczára a régiséghez még
mindig tapadni szerető atyafiak ügyetlen tiltakozá-
sainak, azt csinosan bekerítetté s már april 4-én ti-
zesek szerint táblákra osztva a 11 1/2 hold tenjedelmű
kertben vigan folyt az ültetés.

És pedig hogy? Igen utánzásra méltó módon,
minden tizesbeli leány és legénynek kötelessége volt

sunkra fog jönni... A második újság az, hogy az
új főerdész megérkezett.

— Ah! hallatá a fiatal leány egy ásitást
nyomva el, hasonlít-e eldődjéhez? Esküdjék-e ő
is minden mondat végén? Kísérteti-e magát ez
is csatakos ebfalkával s játszik-e ő is a kártyán
disznót?

— Erre mind majd este fogok neked megfe-
lelni... Ebéd után. Elmegyek a vendéglőig, hol
megszállott s kinézése szerint megtetszik nekem,
meghivandom őt látogatásunkra. Az erdőszökökkel
jó mindig jó lábon állani.

Céline, ki a levest osztogatá szét, halkan
mormogott magába valamit. Nagy hálával fogunk
tartozni, mondogatá fogai közi, már is elég unal-
mas ember, de bizony jobban tenné őn is, ha
Antoinettet valamely tisztességes háztárhoz p. a
jegyző nejéhez vezetné el; ez reá nézve sokkal
egészségesebb volna, mint a rossz pipabűznek sza-
golása s helytelen s egyáltalán nem illő beszéd tár-
salgás hallgatása.

— Hallgas, te csacsakafészek, kiáltá De Lisle
ur, a te megjegyzéseid, azok nem helyen valók.
Ügyelj tendolgaidra jobban s tálald ki már egyszer
azt a levest.

— Itt van ni! mondá haragosan Céline a
turbulya levest tartalmazó tálát oda zökkentve az
asztalra; e levesből és berbécs tokánból állott az
egész ebéd.

Asztalhoz ültek. Antoinette csak úgy foghegyre

egy pár alma, körte, vagy szilva csemetét hozni s
azt a bíró, jegyző és két k. tanító felügyelete alatt,
saját kezével a jól felszaggatott és trágyázott ta-
lajba elültetni, és megöntözni s ezek közül többet
a bíró rögtön meg is ojtott, s ma már hál! Isten-
nek 342 csemete szépen kihajtva áll készen ajövő
ojtásra alanynak.

Ezt látva a felnőtt ifjuság másnap seregesen
tódult Andrási József h. lelkeséhez ojtó galyakért.
Így történt ez Keményfalva, Oroszhegy, Szt-Király
és Szt-Tamason, hol a lelkesz maga is a közeli ol-
dalból több csemetét ásozott. A jó példának hát csak-
ugyan megvan vonzó ereje; s a korai intézkedés-
nek kitünő eredménye.

Mily másképpen gondolkodnak e tárgyról az
ős Hargitán belül. Ugyanis a „Koloszv. K.” idei
72 számában a Csikszék iskolatanácsgyűlés folya-
mát D. ur, mint merem hinni, őszintén leírta. Ott a
tanúgy több kedvező és kedvezőtlen jelentése után,
a faiskolai kerteiről is szó vala. „Slegelőször is —
— mint íratik — Becze F. dultó szóal fel: hogy
addig nem lehetnek faiskolai kerteink?... mig e
czelra képzett tanítók nincsenek.”?... s e
frivol véleménye agyonhallgattatik s tán helyesel-
tetik is.

Erre én s velem minden tapasztalt pomologus
azt mondja: hogy előbb kertnek s az ojtásra alkalm-
as alanynak kell lenni; tehát mindenek előtt élő
csemetéket kell tenyészteni, hogy rendszeres gyü-
mölcsöt nyerjünk s azt gyönyörrel élvezzük. És ez
így van rendén; mert valamint minden mondatban, ha
alany van, csak úgy következik állítmány; s valamint,
kiktornyot akar? építeni, nem a tetőn kezdi, hanem a
szükséges anyagról gondoskodik előbb: úgy a
gyümölcs tenyészítésnek is alapja a kert, alanya
pedig a faiskola.

Aztán — mint íratik — elmennek Pestre
pomologusért. Ezt megint velem sokan tantalusi
kinnak és kirívó szegényi bizonyítványnak mond-
ják; mert szem elől nem téveszthető, hogy a csiki
clima nagy részt csak néhány pár alma és körtefa-
jok érlelésére alkalmas, a szilva pedig ugytudom
ültetés után nemeshethető; s így erre egész tucsat
tanítót s más volt udavari tiszt szakértő egyént ne
vezhetnek, kik csaknem minden községben elszor-
va a legörömestebb áldozának ültetés vagy ojtás
alkalmával pár áprilisi órát e nemes czelra, s így
szegény egy indítvány volt Pesten zaklatni pomolo-
gusért.

Azonban ezzel én nem azt akarom elérni, mit
az egykori német sógor mondott, hogy — Wir
bleiben die Alten —, mert ha öreg vagyok
is, azért a jó, szép és nemesebb mindig lelkesülök;
hanem a mi mindnyájunk előtt világos t. i. eszmé-
ink ostromával ne verdessük az eget s ne bogdá-
csoljunk a levegőben, midőn a földön kényelmes-
sen sétálhatunk. Mindenek előtt tehát faiskolai ker-
tet s belé a már felnőtt ifjusággal ép csemetéket
kell ültetetni — s meglátjuk a példa mily vonz-
erővel fog birni, pro usu futuro.

Végül engedje meg t. szerkesztő ur, april 1-n
ugyan a csikszéki bizottmány gyűlésen tett eszeve-
szett indítvány indokához — minek badarsága fele-
lett nagyot neveltünk — ultimájum egy kis com-
mentárt, mint ref. szemtanu adhatni.

Múlt év jun. 2-án épen Cs.-Somlyón időz-
ván, a szerzetbeli atyák, urnapját ünnepték; el-
mentem én is gondolván, hogy mint más kerüle-
tekben, a katolicismus e magasztos ünnepén, a
tiszttség egyenruhában disznit fogja a processiot;
de mi történik, midőn a kedves templom és szék-
ház közti gyönyörű téren a 2-ik állomásnál áldás
adatnék, megvallom a roppant néptömeg buzgósa-
gán elbámulva, a reform. körömdí orvos colle-
gámmal mélyen meghajtottam magam; mig a két
ölnyi távolságra levő székház ablakából pár nyil-
vános tisztviselő kalapfeltéve és szivarozva — ki-

evett; mig de Lisle valóságos farkas éhséggel fala-
tozott. A pillanatban, midőn utolsó pohár borát
tölté, a nőstény eb esaholni kezdett. Bizonyosan
Evonymus ur lesz, mondá Céline, Trant-Belle meg
érzé közeledtet! S ezzel szaladt ajtót látni az ujon-
jait előtt, ki a cseléd és Tant Belle örömnnyilvánítá-
sai között lépett be.

Ormaney Evonymus meglehetősen hosszúra
nyúlt suhanéz volt s mintegy harmincz éves lehetett,
szőke haja és szakállá, rózsapiros arczsine, tiszta
kék szemei, arczának naiv és gyermekes kifejezést
kölcsonöztek. S csakugyan az aranykorszakbeli em-
berek együgyű ártatlanságával bírt, bárha mind ne-
velésénél, mind születésénél fogva párisi volt; ő
amolyan különös párisi ur volt, ki a világ zajától
félt, azt kerülte, s ki ez okból egy erdős hegyes
vidékbe menekült, hogy álmadozásra és egyiránt
kalandozásra való hajlamának eleget tegyen. A
legélénkebb érzékenységgel és szerteszt kaland-
dozó képzelő erővel felruházva, fiatal korában né-
mi hajlamot érzett magában s kísérléteket is tőn az
irodalmi pályán; de akár a kezdet nehézségétől
ijjedt legyen meg rest természete, akár a párisi
élet kényszer helyzetei és követelményei vadították
legyen még jobban el úgy is vadon természetét,
rögtöni elhatározással odahagyá az irodalmi pá-
lyát, hogy a szemléző élethez és a magányhoz
visszatérjen, hol ide-oda ingadozó szelleme jobban
feltalálá magát. Az év nagyobb részét egy az er-
dők közepén fekvő majorban tölté, Roahetnilleétől

hívolag dicsérték az urat, mintha bizony űk az Is-
tenen felül állának. Persze a főnök, ki mind mi-
veltség, mind dexteritásra nézve igen humánus, fi-
gyelmezett minket: megne botránkozzunk; de
erre az ifju ur meg nagyobb füstököt hánýt, és
csak midőn egy káplán, ki más kerületbe is tolon-
czoztatott, keménykén felszóalt — huzódott be
a csinos gentlemann.

Már én a polyconfessionalis helyeken ilyes-
min nem csodálkoznám; de a nagy kath. Csikba,
igen is.

Már az az urfi vagy jogot végzett, vagy nem;
első esetben visszaküldheti diplomáját, mert nem
tudja, hogy a vallásháborítás tilos, másodikban
mondjon le hivataláról, mert nem méltó reá, s ez
lesz justum.

A cine mintye elvű indítványzó és pártolója
meggondolhatná, hogy eltekintve a szerzet nagy
multjától, mely csaknem önfeláldozással hozta lét-
re és tartotta fen Csiknak a gymnasiumot, melyből a
tiszttség valamennyi tagja került ki, mai nap is ta-
nulókat és k. tanítókat ad a Székelyföldnek, kik
diszesen töltik be a kört, melyben működnek.

Aztán, ha a haza „szegény konyhájára” vala-
miskétt hozni akar a vicispán ur, az indítványzó
ajánlja fel évi 900 frt. fizetését, a vicispán ur pedig
1500 — 1600 át; s hidjék el a példa vonzani
fog, még inkább, ha az ajnádt és dírtói uradalma-
kat addálják.

És minthogy e szerzet birtoka sem nem re-
gale, sem nem donatió, hanem nagyobb részt emtió
— tehát tulajdon szerzemény, 100 arany
pályadíjt tűzők ki, ha a corpusjuris — tri-
partitum — szóval a szent-István birodalmában-
valaha existált jogból bebizonyítják, hogy a birtok
rablás csakugyan jogszerű. Különbön pedig adja
Isten, hogy józanabb indítványok pártoltassanak
ezután.

A. M.
zetavári rector.

Vajda László

indítványa a virilis jog eltörlése tárgyában.

A mint már tavaly, név szerinti példákkal ki-
mutattam volt, több egész falvak vannak Kolozs-
megyében is, melyekben egyetlen választó sincsen
s csupán a füst utáni küldötjükkkel vesznek részt a
választásban, mig mi nemesek, ha semmi birtokunk
sem volna is, személy szerint választási jogot él-
vezünk; kimutattam, hogy egy nemes ember 6 fel-
nőtt fiával egyetlen háztól hét szavazót küld,
tehát annyi választási jogot gyakorol, mint 7 falu,
név szerint Vásártelke, Tránis, Dongó, Gesztrágy,
Viság, Jegeristye és Lapistea együttevve. —
Egyetlen falu (Szutság), hol sok nemesség lakik,
— 109 nemes választó, 2 censalista s 2 füst
utáni választóval, tehát mindössze 113. választó-
val foly be a választásba, s ha a gyalui választók-
kal egyesül e két helység akarata döntő az egész
gyalui járásra nézve s az egész gyalui választó ke-
rületre nézve, mert Szucsákból és Gyaluból több
választó kerül ki sokkal, mint a többi azon kerü-
lethez tartozó összes községekből. A virilis 160
megyebizottsági tag a mellett, hogy e jogezimen a
bizottságba bejutott, mig azon további kiváltságot
is élvezi, hogy a bizottság választói utján alaki-
tandó másik felének is választásához járul — 160
szavazattal, tehát 3 hijján épen annyival, mint a
b.-hunyadi, bikali, gyalui, n.-almási, bácsi és fe-
jérdi hat járásnak összes községei a hány választók
füst szám után küldhetnek.

A virilis intézmény által, és a bizottmány vá-
lasztandó másik felének is ilyen, a jogegyenlő-
séggel ellenkező választási alaponi összeállítás
által az eredményeztetik, hogy jóllehet a románok
p. megyénkben is roppant nagy többség-

félórányi távolságban. Itt találkozott ismét Antoi-
netteel, kinek családját anyai részről i ba-
ráti kötelek fűzték az övéhez. Gyakran jött a
Corderie-negyedbe. Antoinette mulattatónak találá
különcz modort és de Lisle, ki jól tudta, hogy a
látogató gazdag is s a mellett bőkezű is, a legelő-
zékenyebben fogadta s igen jó gyerekek találta.

S valóságosan Evonsmus egy nagy gyermek
volt, ki bolondja volt a szép hangoknak, színeknek
s almoknak. Szíve bizalmatlanság nélkül tártul föl
mindenki előtt; az első jött-mentnek elbeléllé hi-
báit, reményeit, s nem csak a saját, hanem olykor
a barátjai titkait is. Mint kedvencz szerzője Mon-
taigne, úgy ő is csodálatos csendes hajlammal bírt
a könyörületességre és szelidségre *) s mint
ugyanazon kedvencz írójaé az ő lelke is „ide-oda
himbálódott, hullámozott, tele volt ketséggel” de az
ő tamáskodása (Skepticismus) türelmes és senkit
nem bántó volt. Ő folyton a legkülönbözőbb kér-
désekkel intézé önmagához, szakadatlanul tanulmá-
nyozá ennen természetét, szenvedélyes kedvelője
volt a természetnek s midőn valamely természeti
szépségnek leírásához fogott, hogy azt lefesse,
ékesszólóvá, néhol tulon tul csiszolt nyelvvűvé tu-
dott válni, de a mellett mindig eredetinek maradt.

*) „Il avait une merveilleuse lascheté vers la misé-
ricorde et mans vétude;” idézet Montaignéből, valódi
értelme — a lascheté és vers szóknak jelenkorban elűtő
értelmük miatt — vissza nem adható. a ford.

ben (Kolozsmegyében 127,000-en felül) vannak s a közterhek minden nemében sokal-
ta nagyobb mérvben vesznek részt, mégis a me-
gyebizottságba alig juttathatnak be annyit, hogy a
bizottsági tagok számának egy-negyedét képezzék
s a közegyekre befolyásuk illusoriussá válik, mi
miatt még a megválasztott tagok is annyira elked-
vetlenednek, hogy meg sem jelennek gyakran a
bizottsági ülésekben. De hogy a román bizottmá-
nyi tagok száma még ennyi is lehet ily körülmé-
nyek közt, azt is csak részint annak kö-
szönhetjük hogy egy-pár kerületben a magyar vá-
lasztók nem használták fel többségüket arra, hogy
egészen kizárjanak, hanem elég méltányosak voltak
nehány románra is választani.

A virilis intézmény annyival súlyosabban
nehezül reánk románokra, mert nem elég, hogy
a ⁴²/₈₇₀-dik t. cz. fentebb érintett szabványai
miatt a megye ügyeire való befolyásunk, úgy szólván
semmi, hanem most már az 1871-iki 18-ik t. cz.
értelmében a virilis jogozim a községek rendezé-
seül is alkalmazandó lévén, immár a községekben
is nagy többségünk dacára minorizálhatunk s a
község ügyeire való befolyása is a románoknak
vagy mezőben elenyészlik, vagy sok román több-
ségű községben is a legcsekélyebb mérvre redu-
caltatik.

En egyáltalában nem kívánom, hogy a megye-
bizottmányunk és községi képviselőnek összealki-
tásánál csupán a fő szám, azaz a megyében (ille-
tőleg az egyes községekben) lakó nemzetiségek
egymáshoz számaránya vétessék alapul. — Hogy
a birtok, ipar, tudomány és mindenmás tényezőkre
is tekintet legyen, azt helyesnek s igazságosnak tar-
tom; de, hogy p. 160 birtokosnak a megye többi
lakosai felett oly határolást nagy befolyás és ki-
váltság adassék s általában a megyebizottság és
községi képviselő, a virilis intézmény alkalmazásá-
val és a lakosság nagy többségére s az általuk oly
nagy mérvben hordozott közterhek mekkorására
való tekintet nélkül a jogegyenlőséggel merőben
ellenkező alapon szerveztessék, ezt méltányosnak
nem találhatom.

A képviselőház egyik közelebbi ülésében,
egy magasb állású szónok, egyik jeles beszédében
azt is állította, hogy nem tapasztalható semmi kászt
gyűlölet a virilis jogozimet élvezők ellenébe. Ebben
megyénkre nézve is igaza van; itt sem tapasztal-
hattunk tudomra semmi gyűlöletet a virilisiek sze-
mélye ellen; úgy hiszem, bizottmányunk minden
ily uton bejutott tagját is örömmel látjuk közöt-
tünk, a mennyiben egyiknek is személye ellen gyű-
lölettel nem, hanem tisztelettel viseltetünk s kászt-
gyűlöletről személyük ellen szó sem lehet közöt-
tünk; de igen maga a virilis jogozim ellenében ta-
gadhatatlan az, hogy minám a virilis intézmény ál-
tal (egybekötve a bizottmányi tagok más felének
az 1848-iki erdélyi II-ik t. cz. alapjani választá-
sával) a románok két vidéket kivéve mindenütt
nagyon csekély számban juthattak be a bizottságba,
ezen intézményt a románok az ő falhoz szorítá-
sukra s közügyekben befolyástól kiszorításukra
irányzott célzat kifolyásul tekintük; minek aztán
az a kimondhatatlanul káros következése van, hogy
szítja az elégtelenséget és ingerültséget egy oly
nemzetbe egy olyan nemzet ellen, mely mindkettő
helyirati fekvésénél fogva két óriás elem közé be-
ékelve s ugyanazon véstől fenyegetve, már e
helyzetéből kifolyólag is, az önfentartás érdekében
a sors által arra volna hivatva, hogy ne egymás
gyengítésére, hanem egymás erősítésére töreked-
jenek s hogy vállvetve védhesse magát mind a
kettő azon ár ellen, mely előzőnléssel fenyegeti.

Általában, midőn magyar kormány van s az
országgyűlés alsó és felső háza nagy többségben
magyar, a legfőbb s főbb törvényszékeknél s az
igazságszolgáltatás minden közegeinél a legnagyobb
számban magyarok alkalmaznak; a megyék élén
legtöbbszörre magyar születésű vagy mindenesetre
a kormány bizalmát kiérdemelt főtiszték állanak;
midőn továbbá a magyar nemzet kedvezőbb kör-
ülményeinél fogva — a tudomány, ipar, kereske-
delem terén is a többinél előbbre van haladva, van
erős nagybirtokossága és polgárosztálya s számra
nézve is a magyar minden egyes nemzetiségénél
több, sőt az összes hazabeli nemzetiségek együtt
vett számával is csaknem egyenlő; midőn, mon-
dom, ily factorok birtokában van, a magyar nem-
zetnek nincs önfentartási érdekből szüksége arra,
hogy ily szabadelvűlen institutiókkal, minők a
fentebb említettek, kelljen magát körülzánczolni
s főleg velünk románokkal szemben egyáltalában
saját érdeke ellen van ily intézményeket alkalmaz-
nia, mert a románok igen jól értik azt, hogy a ma-
gyarral érdekközösségük van egymást gyámolítani
s épen ennél fogva egy nemzetet sem tehetne a
magyar könnyebben a legőszintébb barátjává vele
szemben alkalmazott igaz testvéri méltányosság ál-
tal, mint a román nemzetet.

Mellőzve még hosszadalmasabban indokolni
nézetemet, kérem az igen tisztelt megyebizottságot,
hogy Heves, Külső-Szolnok és Biharmegyék s a
Jászkan-kerület bizottmányai által e részben kö-
vetett uton — kiket azért, hogy a virilis intézmény
ellen felírtak a románok szívből üdvözlőnek — az
1870 évi 42-ik t. cz. 1 §-ban megadott joga fel-
használásával felíratot intézván a főméltóságú m.
kir. miniszteriumhoz és a magas képviselőházhoz,

kérje fel, hogy a megyék rendezéséről szóló
⁴²/₈₇₀-ik és a községek rendezéséről szóló ¹⁹/₈₇₁-ik
törvénycikkelyeket a virilis jogozim kihagyásával
a jogegyenlőségnek megfelelőleg minél előbb mó-
dosítani méltóztassék.

Ha az igen tisztelt megyebizottság többsége
ezen aláatos indítványomat el nem fogadná, ké-
rem méltóztassék ezen egész indítványt teljartami-
lag a jegyzőkönyvbe teljes szövegben beiktatni s
magát az indítvány jelen eredetijét a megye
részére megtartott jegyzőkönyvvi másolathoz o-
sattoltni.

Mély tisztelettel, Kolozsvár decz. 1. 1872.
Következnek az aláírások, számszerint huszan.

A chiva elleni hadjárat.

A hivatalos Russky Inváld mult hó 13-áról
Taskent városából kelt közleményt hoz a Chiva
ellen szánt turkesztáni orosz hadsapatok elindulá-
sáról. Az elindulandó csapatok felett a főkörmány-
zó diszszemlélt tartott, s a szokásos isteni tisztelet
bevégzése után az első csapatosztály tüstént a ne-
vezett napon, s az utolsó mártius 18-án (5-én)
indult el. Az összes turkesztán expeditionális had-
erő, mely az Ura-tjubei és Kodzsenti hadsapatoka-
kat is magához vonta, Dzsizaknak irányoztatik, s
az ugynevezett dzsizaki hadoszlopot képezi, s
ez Golovaov dandárnok paranoksága alá helyez-
tetett. Ezen hadoszlop 12 gyalog századból, s ⁵/₂
lovassági (kozák szotnyából), kozák-század =
120 ember) 14 ágyut s egy röppentyűs század-
ból áll. Ezen hadoszloppal Makszimilianovics Qo-
manovsky — Leuchtenberg herczeg ment. Egy
második hadoszlop Golova ezredes alatt Kazalinks-
ből mártius ²²/₁₀-én mozdult ki, s 9 gyalog szá-
zadból, egy hegyi tüzér — és egy röppentyűs
osztályból állott. Ezen hadosoport Irkibay körül
vonatott össze s a bukani hegyek felé nyomul
előre, hogy az első hadoszloppal egyesüljön. Had-
járatában Konstantinovits Miklós nagyherczeg részt
vesz. A két hadoszlop egyesülése april hó ¹⁹/₆-ra
van határozva. A két egyesített hadoszlop a tur-
kesztáni expeditionális hadsereg nevét viseli s fe-
lette Golovaov dandár tábornok parancsnokol.

Kaufmann tábornok a turkesztáni főkörmányzó
a tábornokkal együtt Dzsizaktól kezdve, a dzsizaki
osztályljal, azdnal pedig az egyesített turkesztáni
hadsapatokkal megy. A bukani hegyeknél egye-
sített hadsereg tehát 21 gyalog, s 7 kozák szá-
zadból, azonkívül egy hegyi-tüzér s egy röppen-
tyűs osztályból fog állani. A turkesztáni hadsapo-
tokat az aral-tengeri hajóraj fogja támogatni (két
gőzhajó s két bárka) mely april 27/15-én Kaza-
link erődből indulván ki, egyenesen az Amu-Darja
torkolatába harol. A szekereszi vonat 30 napi élelmi
szerekkel már előre február 28-án (¹²/₃) indított
elrendeltetésének helyére. A turkesztáni hadsapo-
tokkal egy katonai helyrajzi osztály a még ismeret-
len vidékeken eszközözlendő térképeknek felvétele vé-
gett, azon kívül pedig még egy fűvészeti s hadi
fényképészeti bizottság utazik.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 7-én.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztas-
sanak előfizetéseiket mihamarább megújítani,
nehogy a lap küldésében fenakadós történéjk.**

— **Király és királyné** ő felsége Ru-
dolf koronahg., Károly Lajos főhg. a német koro-
nahg. és neje, a dán koronahg. 3-kán d. u. a pra-
terben sétakocsizást tőnek. Ő felségeik olt készen
tartott paripaikra ültek. — A walesi hg és Arthur
az nap Coburg hgnél ebédelték. A Bécsben időző
össes herczegek és német koronahgnő este az udv.
opera színházban jelen voltak az „Ellinor“ ballet
előadásán, aztán résztvettek az estélyben, melyet
az „Augartenben“-ben Hohenlohe hg. rendezett.
— 2-án d. u. Rudolf trónörökös nevelője Latour
kíséretében a birod. pénzügyministeriumi palota elé
koosizott a walesi hrg. látogatására. Ez utóbbi
azonban már nem volt honn, mert Hetzendorfba a
német korona hg. látogatására távozott. — A né-
met koronahg. 2-kán d. u. Hietzingben megláto-
gatta a braunschweigi hget és nála egy óránál to-
vább időzött.

— **A magyar jogász gyűlés** folyó évi
évkönyvének első kötete 24 ivnyi igen érdekes
tartalommal megjelent és az eddigi jelentezett ta-
goknak a gyűjtők útján még e hét folytán meg-
küldik. Az évkönyv első kötete tudvalevőleg az
indítványokat és véleményeket tartalmazza, és így
a jogászgyűlési tagoknak érdekében áll annak mi-
előbb birtokában jutni, hogy a már f. é. június 2.
megnyíló jogászgyűlés napirendjén álló nagy fon-
tosságu kérdésekkel eleve megismerkedhessenek.
Ennek folytán a gyűjtők felkérletnek a tagnévsorok
haladéktalan beküldésére, hogy az évkönyv expe-
ditója fennakadást ne szenvedjen, a tagokul még
ezután belépni szándékozik pedig figyelmeztetnek,
hogy jelentkezéseiket mielőbb eszközözlni szíves-
kedjenek.

— **A gör. keleti érsekmegye zsi-
natja** ülésez jelenleg N.-Szebenben. A máj. 3-ki
5-ik ülésen Braniste azt a határozati indítványt te-

szí, hogy a consistortiumi tanárok fizetése az ál-
lampénztárból fedezendőleg és pedig az érseki
helytartóé (vicarius generalis) 2700 frtra, a négy
érseki széki tanácsossé pedig 1700-ra s végül a
széki titkárré 950 frtra javíttassék. E hivataljavi-
tásoknak fensőbb helyeni kieszközlésével az érseki
consistorium megbizatik. Napi renden volt az érse-
kimegye budgetje az 1873/4-ki évet illetőleg. A
budget bizottmány e kérdést részben tárgyalta: 1.
Allami segélyezés. 2. Alapítványi tőkék, melyek az
érseki megyebeli egyházi célokra használtathat-
nak s végül 3. Oly alapítványi tőkét, melyekhez
mindaddig míg bizonyos magasságot el nem értek,
hozzányulri nem szabad. A mult évi budget egye-
dül az ösztöndíjak emelése által nyert változtatást.
Az érseki megye összes jövedelme 773,000 fo-
rintot tesz ki.

— **Az egyetemi polgárság** tegnap
délután közgyűlést tartott, melyen az egyetemi
májális elnök kévé Nagy Mór választottot meg-
titkos szavazás útján. E mellett még két választás
történt. Illés József lemondván ugy a jegyzői, mint
az alapszabályok újolag kidolgozására kiküldött bi-
zottsági tagságról. A közgyűlés helyébe jegyző-
nak: Benedek Albertet és bizottsági tagnak Aig-
ner Ferenczet választotta meg közfelkiáltás ut-
ján. A gyűlésen egyéb tárgy ez uttal nem került
szőnyegre.

— **Építkezések.** A tavasz beálta óta,
mely kivált mostanában nem mondható épen ke-
lemesnek, mindenfelé nagyban folynak az építke-
zések. Középutczában, magyar utczában, hidutezá-
ban és monostorutczában igen csinos házak épít-
tetnek. Városunk egyes utzáiban egyes épületek
kijavítására is nagy gondot fordítanak, a muzeum
utcza elején pedig a Tamási-féle telek átalakítását
katonai fiók laktanyának rövid idő alatt szintén
bevégzik.

— **Figyelmeztetés.** Az erdélyi kath. sta-
tus gyűlés május 12-re Gyula-Fehérvárra össze
van hiva. Minthogy e gyűlés az 1868-ki status-
gyűlésnek folytatása, bizonyosan érdekelni fog
többeket azon fűzet, mely ama gyűlés történetét
7 és fél nyomott iven tárgyalja. Ara 60 kr. o. é.
Megrendeléseket közvetít Pollák és Volz könyv-
nyomdájá Gyula-Fehérvárt a várban.

— **Szép az a magyar nyelv, csak
szeretni kell akarni.** A kolozsvári m. kir. ál-
talános hivatalnok egyletéről ez uttal azon örvende-
tes hirt közölhetjük, hogy jövőre gyűléseiben ta-
nácskozási nyelvvül a magyart használandja.

— **A műkedvelő** társulat igazgató vá-
lasztmánya tegnap délután tartott választmányi ülés-
sében összeállította a szereposztó bizottságot K.
Papp Miklós igazgató, Dr. Szóts Emil, Deáky Al-
bert és Hory Béla titkárok és Nagy Mór urak sze-
mélyeiben.

— **Tűzoltóink** részéről mint halljuk, a
nagy-szebeni tűzoltók május 11-én lefolyó ünne-
pélyére körülbelül 12-en fognak menni.

— **Az első sétatéri zenére** tegnap
délután sokkal kevesebben jelentek meg, mint kü-
lönben szoktak. Ennek oka a borus s minden
perczen esőre készülő időben rejlett s nem a ze-
nésekben, kik valóban válogatott zenedarabok
eljártsása által iparkodtak szórakozást nyújtani a
sétáló közönségnek.

— **Oszttrák miniszterek** tisztelgése.
Bécsben e hó 2-án a német trónörökös az összes
miniszterek tisztelgését fogadta.

— **Tausser Adolf** monostor utczában, egy
kis fasátrát épített a nyári évszak tartamára czuk-
rászata elé, hogy többet nem tehet, bizonynyal
nem rajta mulik.

— **Fényképezett bankjegy** hamisítvá-
nyok. A fővárosban jelenleg fényképészeti uton
készített 1 és 5 frtos bankjegy hamisítványok van-
nak forgalomban, melyeket különösen este alig le-
het megkülönböztetni a valódiaktól; némi figye-
lem mellett azonban fel lehet ismerni arról, hogy a
szinnyomat hiányzik róluk.

Kö l t e m é n y

e század első felében megjelent egy lapból.

Egy böles persa fejedelem olykor-olykor magában
Mélyen szokott gondolkozni, kertbe nyílt abla-
kában;

Egykor ilyen állapotban töltvén el egész napot,
Naplementájban magához rendelt a főpapot.

Világosítást kívánok, ugymond, némely isteni
Titkok felől, a melyeket nem tudok megfejteni.

A főpap magát előtte illendően meghajlja,
A szultán pedig elkezdett beszédjét így folytatja:

Sz. Igaz-e, a mit Istenről mond az ő profétája:
Hogy ő csak a jót szereti és a gonoszt utálja?

P. Az ő szentsége kuffeje ezen nagy igazságnak,
Ő hozzá még árnyéka sem férhet a hamisságnak.

Sz. Igaz-e, hogy a mi hitünk sorsosít tartja jóknak?
A kik velünk ellenkeznek azokat gonoszoknak?

P. Ugy van! valakik nem hisznek az ő profétá-
jába,

Nem mehetnek bé mennyei szép paradicsomába.

Sz. Hát az igaz-e, hogy oly nagy hatalmu aka-
ratja,
Hogy mindazt, valami neki nem tetszik, elront-
hatja?

P. Óh felséges szultán! ezek mind olyan igaz-
ságok,
Melyekről a meny, föld, tenger örökös bizony-
ságok.

Sz. Jól van! tehát hogy ha a mit akar, azt mind
megteszi

A hitetleneket pedig, mint mondád, nem szereti:
Miért nem törli el őket? ezen nehézségemet
Fejtsd meg; de vigyázz, meg ne csali, meg ne
bántsd Istenemet.

P. Hogy e fontos kérdésekre nyomosan felelhessek,
Engedd meg uram, hogy tőled én is egyet kérd-
hessek.

Sz. Halljam! (Pap.) Az olt ékeskedő virágok se-
regében.

Melyiknek van elsősege felséged tetszésében?

Sz. Annak, mely amott pompázik déli méltósá-
gában

Nagy meglegedésem van színében és szagában.

P. Mit felelne rá felséged ha kérdésé valaki,
Hogy a többit átaljában, miért nem hanyatja ki?

Sz. E nevetséges kérdésre a volna feleletem:
Azért, mert a kedves mellett a többit is szeretem,
És mi adna elsőseget kellemetességének
Ha körülte vetélkedő szépségek nem lennének?

P. Így tehát maga felséged, megfelelő helyettem,
Mivel a mindenhatóról, én is ezt felelhetem.
Ő azokat kedveli, kik vallásunkat követik,
De a többit is irgalmas szemei szenvedhetik,
Sőt azokat csak azért is, meg hagyja bölcse-
sége.

Sz. Ugy van-e az, a mit szólasz, Isten jámbor szol-
gája?

P. Ugy van, uram tőle hozta, szentséges profé-
tája.

Sz. Parancsolom tehát, menten fő törvénynek
irassék:

Minden vallás országomban, tiszteletben tar-
tassék!

Közli egy tolerans protestáns.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,

mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyors-
utazása 1873. mart. 27-től kezdve Kolozsvárról
Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly
formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órakor minden
nap indulva d. u. 4 ¹/₂ órakor Nagy-Enyedre érke-
zik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvéli 10 órakor

Deésről Szamosujvárra és Kolozsvárra na-
indulva, reggeli 8 órakor Kolozsvárra érkezik. Ezen
meneten kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d.
u. 4 órakor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről
éjjeli 3 órakor Kolozsvárra indulhatni, csak hogy
ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-
Enyedről Felvinczig a vasutall kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-
szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és
közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr.
tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza
első vagy közbülső coupéba 3 frt — hátulsó cou-
peba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 ¹/₂ kr. — Felvinczről
N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fon-
tonként.

Felvételi iroda. Nagy-Enyeden Vágó Fe-
rencz szállodájában.

Kolozsvári piac. Egy pár szép ökör
420 ft. Egy pár közepes ökör 320 ft. Egy pár
szép tehén 220 ft. Egy pár közepes tehén 190 ft.
Marhahus fontja 26 kr. Borjúhus fontja 18 kr.
Egy pár szép disznó 220 ft. Egy p. közepes 160
ft. Egy pár süldőmalacz 60 ft. Disznóhus fontja
26 kr. Szalonna, nyers mázsája 35 ft. Szalonna,
száraz mázs. 48 ft. Szalonna füstölt fontja 48 kr.
Fagygyu mázsája 24 ft. Zsir köz. kupája 1 ft.
Zsir, hájzsir kup. 1 ft 10 kr. Ludszir kup. 1 ft 40
kr. Széna, szekere 15 ft. Szalma, szekere 11 ft.
Fa, száraz hosszú öle 26 ft. Fa, száraz rövid öle
12 ft. Nyersfa szekere 6 ft. Egy pár pulyka 4 ft.
Egy pár liba 2 ft 80 kr. Egy p. kappan 1 ft 40
kr. Egy p. csirke 50 kr. Tojás 5 db 10 kr.
Deszka párja 1 ft — kr. Zsindely ezre 4 ft. 60 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Máj. 5-ről. 1873 5% metaliques 70.10.
nemzeti kölesön 72.80. 1860-diki államköl-
csön 101.50. Bankrészevények 935. —. Hitelrészevé-
nyek 321.25. London 109. —. Ezüst 107.90
Cs. kir. arany —. —. 20 frankos arany 8.72. ¹/₂
Földterhermentesítést kötvények: Magyar 80.
—. Temesi 78.25-Erdélyi 77.50. Horv. Szlapon.
82. —.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Árlejtési hirdetés.

A nagyméltósági m. kir. közmunka és közlekedési miniszterium folyó év ápril hó 22-én 1304 szám alatt kelt rendeletével a bukovinai államúton levő 20 számú, a Szamos folyó felett fennálló hid kijavítását 1601 frt 75 kr költségösszeg erejéig megállapítván s engedélyezvén, ennek biztosítása céljából folyó év máj. hava 15-én d. e. 10 órakor a kolozsvári m. k. mérnöki hivatal irodájában szóbeli és zárt írásbeli ajánlat mellett nyilvános árlejtés fog tartatni.

Vállalkozni kívánók az árlejtés megkezdése előtt a megállapított építési költségnek — mely egyszersmind kiküldési árának is vétetik — 5 %-át készpénzül vagy napi forgalom szerint államkötvényekben, mint bántépénzt az árlejtési bizottság kezébe letenni kötelesek, mely bántépénz vállalkozó részéről a vállalati összeg 10 %-ára biztosítékképpen kiegészítendő lesz. 50 kr. béléggel és az 5 % bántépénzzel ellátott szabályszerű és kellőleg felszerelt zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árlejtés megkezdése előtt elfogadtatnak.

A terv, költségvetés, az árlejtési, az általános és részletes építési feltételek a mai napról kezdve a kolozsvári m. k. mérnöki hivatal irodájában a délelőtti órákban megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1873 év ápril hó 28-án.

A m. kir. mérnöki hivataltól.
(Utánnomlás nem díjazatik.)

809 1—2

Árlejtési hirdetmény.

A kolozsvári állami képezdék igazgatótanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a tanítónő képezde kétvíz-közi úgynevezett Vesselenyi-féle telken, egy régi épületnek gyakorló iskolává leendő átalakítása és az egész teleknek újbóli bekerítése, f. évi május 12-én d. u. 3 órakor a helyszínen tartandó árlejtés útján ki fog adatni, miről vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel értesíttetnek, hogy a vállalat biztosítékaul, a vállalati összeg 10 %-a kívánatik, a többi feltételeket a tervrajzot és költségszámítást Olasz Károly képezdékigondnoknál (bel-magyarutca 40. sz. a.) előlegesen is megtekinthetik.

Az igazgató tanács határozatából.

Kovátsi Antal.

jegyző.

Asztali és csemege borok, Dréher-féle palaczk sör

Teutsch J. B.-nél Segesvártt.

1862-beli-erdélyi asztali bor, „non plus ultra“ nagy pal. — f. 70 kr.
1868 „ finom rizling — „ 90 kr.
1869 „ — „ 90 kr.

Rajna és Mosel-borok:

Johannisbergi cabinet nagy pal. 4. ft. 40 kr.
Rüdesheimi 2 ft. 50 kr.
Liebfrauenmilch 2 ft. 15 kr.
Deidesheimi 1 ft. 65 kr.

Magyar borok:

Budai, finom sashegyi 1 nagy pal. 1 ft. — kr.
1 kis pal. — frt 50 kr.
Somlai, fehér jeles 1 nagy pal. — frt 88 kr.
Tokaji, ménesi és muskotály aszu 1 nagy pal. 1 frt 20 kr.
1 kis pal. — frt 60 kr.
Champagnei Sillery grand mouss 1 nagy pal. 1 frt 60 kr.

Franczia, spanyol és olasz borok

Bordeaux st. Julien, vörös ered. töltés nagy pal. 1 frt 65 kr.
Champagnei valódi Clicquot nagy pal. 4 frt — kr.
Fleur de Sillery nagy pal. 3 frt 60 kr.
Muscat-Lunel nagy pal. 1 frt 70 kr.
Lacrimae Christi nagy pal. 1 frt 60 kr.

Osztrák borok.

Vöslau vörös nagy pal. — frt 92 kr.
Gumpoldskirchener, fehér nagy pal. 1 frt 20 kr.

Liqueurök:

Vanillias, valódi Bordeaux nagy pal. 2 frt — kr.
Ananas nagy pal. 2 frt — kr.
Anisette double, Amsterdami nagy pal. 1 frt 90 kr.
Maraschino di Zara nagy pal. 1 frt 60 kr.
Dupla köményes, val. szt.-pétervári nagy pal. 2 frt 50 kr.

Hölgy-liqueurök, igen finom:

Kávé, Curaçao, thea, Vanilia, viola nagy pal. 1 ft. 30. kr.
Bataviaia rak nagy pal. 1 frt 80. kr.
Cognac fi nede Champagne nagy pal 3 frt. —

Drehez féle palaczk sör

Ászoksör nagy pal. — 38 kr.
Márcziusi nagy pal. — 40 kr.

Legnagyobb nyereségremény.

260 huzásra,
melyben

13 főnyeremény	300,000 forintos,
2 főnyeremény	280,000 forintos,
2 főnyeremény	250,000 forintos,
7 főnyeremény	220,000 forintos,
8 főnyeremény	200,000 forintos,
5 főnyeremény	150,000 forintos,
2 főnyeremény	110,000 forintos,

és még számos 100,000, 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 forintos stb. nyereményre játszhatni

A. csoportu játéktársulatunkban

egy részletjeggyel 18 résztvevő közt 25 évnegyedes 7 flos részletfizetéssel.

E kedvelt csoportban meg van minden Austriában létező állam- és magánkölesön-sorsjegy, a melyek árkelet szerinti értéke teljes befizetés után készpénzül fog a résztvevők közt felosztatni.

Mindjárt az első

7 flos évnegyedes részlet lefizetése után minden résztvevő játszik május 15-én a magyar állam és június 1-én az 1864-ki sorsjegyek húzására.

A közelebbi huzásokra

ajánljuk játéktársulatunkat.

20 darab magyar 100 flos sorsjegyre, negyedévenként 7, vagy havonként 6 flos részletfizetéssel, húzás május 15-én főnyeremény 150.000 ft.

20 drb. 1864-ki 100 flos sorsjegyre, negyedévenként 10, havonként 8 részletfizetéssel.

20 drb. 1864-ki 50 flos sorsjegyre, negyedévenként 5, havonként 4 fl. részletfizetéssel, húzás június 1-én, főnyeremény 250.000 ft.

20 darab Török sorsjegyre havi 5 frt részlettel húzás június 1-én főnyeremény 300,000 ft. E csoportban mindjárt az első részletfizetése után 20 drb. sorsjegyre játszik a résztvevő, s nyeres esetén a nyeremény húszadrészt azonnal készpénzül kikapja. Minden részlet teljes lefizetése után minden résztvevő egy eredeti sorsjegyet fog kapni.

Részletjegyekkel

egyes sorsjegyekre és tetszés szerint összeállított sorsjegy-csoportokra, a melyeknél résztvevő az első részlet lefizetése után egyedül játszik minden nyereségre, szolgálunk havonkénti vagy negyedéves részletfizetés mellett a legjutányosabb föltételek s a légelőnyösebb összeállítások szerint.

Az österr. Industrialbank

részlet-osztálya

ezelőtt

Fürst Ede

Bécs, István tér 2 szám

(Utánnomlás nem díjazatik)

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főter báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főter, Gyulai-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomda megrendelést** elfogad, u. m.:
könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iver, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirok, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztettek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíthatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.